

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ МЕДИЧНИХ НАУК

УДК: 378.018.43:004]:378.046-021.68

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-КУРСІВ ЯК ЕЛЕМЕНТУ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ОСВІТІ

професор, доктор медичних наук, Білай І.М.,

кандидат медичних наук, Красько М.П.,

кандидат медичних наук, Білай А.І.,

кандидат фармацевтичних наук, Демченко В.О.,

кандидат фармацевтичних наук, Остапенко А.О.,

професор, доктор медичних наук, Дарій В.І.

Запорізький державний медичний університет, Україна, м. Запоріжжя

Сьогодення вимагає постійне удосконалення та реформування освітнього процесу та інструментів її реалізації. Ми вважаємо, що використання онлайн-курсів є важливим елементом для організації самостійного навчання на етапі післядипломної освіти. В статті наведені дані щодо організації навчального процесу з клінічної фармації за допомогою дистанційних технологій на факультеті післядипломної освіти.

Ключові слова: післядипломна освіта, онлайн-курси, викладання клінічної фармації.

доктор медицинских наук, Белай И.М., кандидат медицинских наук, Красько Н.П., кандидат медицинских наук, Белай А.И., кандидат фармацевтических наук, Демченко В.О., кандидат фармацевтических наук, Остапенко А.А, доктор медицинских наук, Дарий В.И. Использование онлайн-курсов как элемента учебного процесса специального образования / Запорожский государственный медицинский университет, Украина, г. Запорожье

Современные реалии требует постоянного совершенствования и реформирования образовательного процесса и инструментов его реализации. Мы считаем, что использование онлайн-курсов является важным элементом для организации самостоятельного обучения на этапе последипломного образования. В статье приведены данные по организации учебного процесса по клинической фармации с помощью дистанционных технологий на факультете последипломного образования.

Ключевые слова: последипломное образование, онлайн-курсы, преподавание клинической фармации.

Doctor of medical science Bilai I.M., PhD in medicine Krasko M.P., PhD in medicine Bilai I.M., PhD in pharmacy Demchenko V.O., PhD in pharmacy Ostapenko A.O., Doctor of medical science Dariy V.I. Using online courses as a part of the educational process in Postgraduate Education/ Zaporizhzhia State Medical University, Ukraine, Zaporizhzhia.

Nowadays demands continuous improvement and reform of the educational process and tools to implement it. We believe that the use of online courses is an important element for the organization of independent learning during postgraduate education. The article presents data on the educational process of clinical pharmacy with distance learning at the Faculty of Postgraduate Education.

Keywords: continuing education, online courses, clinical pharmacy training.

Основним завданням післядипломної освіти є підвищення рівня практичної підготовки випускників вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, їх професійної готовності до самостійної діяльності.

Одним із способів оптимізації цього процесу є застосування професійно-орієнтованого підходу до навчання є важливим фактором

для формування професійного мислення провізорів при прийнятті рішень в практичній діяльності.

Основними принципами організації професійно-орієнтованого навчання є якісне методичне забезпечення навчального процесу і їх зв'язок з практичною діяльністю майбутніх фахівців фармації. Свідоме професійне мислення провізорів при прийнятті практичних рішень. Тому завдання провізорів при такому підході до навчання полягає в оволодінні новими знаннями і формуванні практичного досвіду для їх використання, а роль педагога має бути спрямована на підбір завдань, які мають професійний зміст та спрямовані на зміцнення самостійності при їх вирішенні.

Важливим аспектом в організації професійно-орієнтованого навчання є розроблені на кафедрі онлайн курси з навчальної дисципліни. Онлайн-курс включає навчально-методичне забезпечення дисципліни і методичний супровід контролю практичних навичок і вмінь.

Реформування сучасної освіти призводить до постійного збільшення частки годин, що відводяться на самостійну роботу провізорів-інтернів. Це змушує звернути увагу на оптимізацію проведення цього виду навчання. Сучасні тенденції змушують вищі навчальні заклади запроваджувати дистанційні методи навчання в свій навчальний процес. Медичні спеціальності вимагають постійного вдосконалення знань фахівцями. Ми вважаємо єдиним перспективним засобом вирішення цієї проблеми є впровадження дистанційних онлайн курсів з використанням сучасних інформаційних технологій у навчальному процесі.

Сучасні підходи ставлять такі завдання перед викладачем для розробки програми онлайн-курсу: розробити тематичний план з дисципліни, створити актуальні завдання та методи контролю. При створенні тематичного плану викладач повинен звернути увагу на всі види компетенції, якими провізор повинен володіти для професійної

діяльності. Також необхідно використовувати можливість запису відеолекцій для демонстрації їх провізорам-інтернам і слухачам курсів підвищення кваліфікації, що зараз активно впроваджуються на нашій кафедрі. Повинен використовуватися особливий підхід при розробці завдань для кожної теми. Він повинен базуватись на моделюванні конкретної проблеми перед провізором, яка може з'явитися перед ним під час професійної діяльності. Особливу увагу слід приділити методам контролю виконання самостійної роботи залежно від виду завдань і способи їх вирішення.

При розробці програми онлайн-курсу з клінічної фармації перед викладачем ставляться наступні завдання: розробити тематичний план з дисципліни, створити актуальні завдання для провізорів-інтернів та методи контролю. Під час створення тематичного плану викладач мусить звернути увагу на усі ланки дисципліни з якими провізор може зустрітися під час професійної діяльності. Під час розробки завдань для кожної теми повинен використовуватися особливий підхід. Він має базуватися на моделюванні конкретної проблеми перед провізором, яка може з'явитися перед ним під час професійної діяльності, яку він має самостійно вирішити. Особливу увагу слід приділити методам контролю виконання самостійної роботи, в залежності від виду завдань та способу їх вирішення.

У сучасному світі дистанційне навчання набуває статусу основної форми післядипломної освіти: досвід розвинутих країн переконливо засвідчує переваги дистанційної форми професійного навчання лікарів і провізорів на базі мережевих технологій. Прогресивність навчання й підвищення фахової кваліфікації визначається не лише їх якістю, але й оперативністю, і на цьому шляху сучасні засоби інформатизації створюють надзвичайно широкі можливості.

Навчальний заклад має можливість надати провізорам-інтернам методичні та навчальні матеріали через мережу інтернет

використовуючи існуючі платформи (moodle® або edx). Також викладачі можуть надавати відео чи аудіо записи лекцій, можуть проводити дистанційні консультації чи вебінари. Треба відмітити, що використання вищим навчальним закладом спеціальних програм для дистанційної освіти дозволяють проводити дистанційний контроль засвоєння знань інтернів у вигляді тестів, ситуаційних задач або підготовки докладів чи рефератів.

Серед переваг пропонованого формату дистанційного навчання — не лише отримання сучасних знань з перших вуст провідних вітчизняних науковців, закладення у професійну свідомість слухачів інструментарію доказової медицини та фармації, але й система зворотного зв'язку: можливості багаторазового засвоєння знань шляхом повторного опрацювання лекційного матеріалу on-line, а також швидкої перевірки отриманих знань шляхом виконання тестових завдань.

Крім того, необхідно постійно удосконалювати лекційну інформацію, поповнюючи її останніми науковими даними. Не секрет, що провізорів-курсантів перш за все цікавлять питання клінічної фармації і фармацевтичної опіки. Необхідно працювати над написанням навчальних і навчально-методичних посібників для провізорів з урахуванням використання їх для підготовки онлайн-курсів. Зумовлений цей факт об'єктивними причинами, як неможливістю отримання деяких навчальних посібників, завантаженість працівників. Практичні і семінарські заняття повинні проходити на високому теоретичному і практичному рівні.

Негативним є те, що наших провідних фахівців і викладачів не залучають до написання, адаптації і коректування типового навчального плану і уніфікованої програми передатестаційних циклів за фахом «Загальна фармація», «Організація і управління фармацією», «Аналітично-контрольна фармація». Хотілося б мати єдиний

навчальний план із зазначеною кількістю годин, відведених на вивчення основних дисциплін. Та й тематика лекцій, семінарів і практичних занять не зовсім коректна і не завжди збігається з нашою.

Як пропозиції щодо оптимізації онлайн-курсів хотілося відзначити наступне: встановити облікову базу дистанційних курсів: кількість годин, у якому вигляді представляти лекційний матеріал, практичні й семінарські заняття, розробити робочі програми; переробити екзаменаційні тести за програмою, які застаріли й потребують повного оновлення; розробити навчально-методичні і навчальні посібники зі всієї тематики онлайн-курсів, проведених через циклову комісію з фармацевтичних дисциплін; удосконалювати лекції і практичні заняття, використовуючи сучасні інформаційні технології; брати участь в оформленні уніфікованої програми.

Висновки:

1. Постійне вдосконалення післядипломної освіти повинно покращувати професійні навички фахівців, звертаючи увагу на те, що провізор навчається під час виконання професійної діяльності. Велику увагу займає саме оптимізація самостійної роботи.

2. Виконання провізорами-інтернами різних видів самостійної роботи сприяє не тільки накопиченню знань, але і формуванню професійного мислення та спеціальних компетенцій.

Література:

1. Білай І.М. *Навчально-методичний посібник до практичних занять по клінічній фармації для провізорів-курсантів по спеціальності «Загальна фармація»*. – Запоріжжя, 2015. – 186 с.

2. Зіменківський А.Б. *Клінічний провізор в системі охорони здоров'я* / А.Б. Зіменківський, Л.Є. Зарума // *Вісник фармакології і фармації*. – 2007. - №6. – с. 58-60.

3. Бабак О.Я. Клінічна фармакологія: підручник / О.Я. Бабак, О.М. Безугла, В.І. Волков // За ред. О.Я. Бабака, О.М. Білова, І.С. Чекмана. – К.: Медицина, 2008. – 768 с.

4. Лук'янчук В.Д. Введення до загальної фармакокінетики (навчальний посібник). – Луганськ: ВАТ «Луганська обласна лікарня». – 2004. – 108 с.

5. Фармакотерапія: підручник для студентів фарм. факультетів / під ред. О.В. Крайдашенко, В.Р. Купновицької, І.М. Кліща, В.Р. Лизогуба. – Вінниця: Нова Книга, 2010. – 644 с.

References:

1. Bilai I.M. Navchalno-metodychnyi posibnyk do praktychnykh zaniat po klinichnii farmatsii dlia provizoriv-kursantiv po spetsialnosti «Zahalna farmatsiia». – Zaporizhzhia, 2015. – 186 s.

2. Zimenkivskiy A.B. Klinichniy provizor v systemi okhorony zdorov`ya / A.B. Zimenkivskiy, L.Ye. Zaruma // Visnyk farmakolohii i farmatsii. – 2007. - № 6. – s. 58-60.

3. Babak O.Ya. Klinichna farmakolohiia : pidruchnyk / O.Ya. Babak, O.M. Bezuhla, V.I. Volkov; za red. O.Ya. Babaka, O.M. Bilova, I.S. Chekmana. – K.: Medytsyna, 2008. – 768 s.

4. Lukianchuk V.D. Vvedennia do zahalnoi farmakokinytyky (navchalnyi posibnyk). – Luhansk: VAT «Luhanska oblasna likarnia». – 2004. – 108 s.

5. Farmakoterapiia: pidruchnyk dlia studentiv farm. fakultetiv / pid red. O.V. Kraidashenko, V.R. Kupnovytskoi, I. M. Klyshcha, V. R. Lyzohuba. – Vinnytsia: Nova Knyha, 2010. – 644 s.